

شیوه انوری در غزلیات و قطعات

مؤلف:

فریاد قره داغی کرمان

www.ketab.ir

شیوه انوری در غزلیات و قطعات

✱ تالیف: فریبا قره‌داغی کراله

✱ ناشر: سرافراز

✱ تعداد صفحات: ۱۳۲ صفحه

✱ نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

✱ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۲۸-۳۵۲-۷

✱ شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

✱ قیمت: ۹۹۰۰ تومان

کلیهٔ مقوق برای مولف محفوظ است.

شابک	978-600-328-352-7
شماره کتابشناسی ملی	۴۶۳۲۸۱۹
عنوان و نام پدیدآور	شیوه انوری در غزلیات و قطعات / تالیف فریبا قره‌داغی کراله.
مشخصات نشر	سرافراز، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۳۲ ص. - ۲۱.۵ سانتی‌متر.
یادداشت	
موضوع	انوری، محمد بن محمد - ۴۵۸۵ ق. -- سبک‌شناسی
موضوع	انوری، محمد بن محمد - ۴۵۸۵ ق. دیوان -- نقد و تفسیر
موضوع	شعر فارسی -- سبک‌شناسی
موضوع	Persian poetry -- *Style
موضوع	شعر فارسی -- قرن ۵ ق. -- تاریخ و نقد
موضوع	Persian poetry -- 12th century -- History and criticism
موضوع	فارسی -- بدیع
موضوع	'Persian language -- *Badi
موضوع	فارسی -- معانی و بیان
موضوع	Persian language -- Rhetoric
موضوع	غزل فارسی -- ایران -- تاریخ و نقد
موضوع	Ghazals, Persian -- Iran -- History and criticism
موضوع	قطعه‌های ادبی فارسی
موضوع	Literary passages, Persian*
رده بندی دیویی	۲۳/۱۸۸
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ ۹۴۴/۴۸۳۸ PIR
سرشناسه	قره داغی کراله، فریبا، ۱۳۵۷ -
شناسه افزوده	انوری، محمد بن محمد، - ۴۵۸۵ ق. دیوان. شرح
وضعیت فهرست نویسی	فهرست

مرکز پخش: نمایشگاه و فروشگاه تخصصی کتاب دانشگاهی خوارزمی

کرج - رجائی شهر - بلوار مؤذن شرقی - روبروی بانک ملی دانشگاه آزاد - پلاک ۳۲

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۱
فصل اول: ویژگی‌های سبکی غزلیات	
بخش اول: ویژگی‌های زبانی غزلیات	۵
۱-۱- سطح آوایی یا سبک‌شناسی آواها	۶
۱-۱-۱- موسیقی بیرونی (وزن)	۶
۱-۲-۱- موسیقی کناری (قافیه و ردیف)	۱۴
۱-۱-۲-۱- قافیه	۱۴
۱-۱-۲-۲- ردیف	۱۴
۱-۳-۱- موسیقی درونی	۱۷
۱-۳-۱-۱- واج آرایی	۱۷
۱-۳-۲-۱- جناس	۲۰
۱-۳-۳-۱- تکرار واژه‌ها	۲۱
۲-۱- سطح واژگانی یا سبک‌شناسی واژه‌ها	۲۳
۲-۱-۱- انواع و ساخت کلمات	۲۳
۲-۲-۱- کاربرد لغات و ترکیبات عربی	۲۴
۲-۳-۱- استفاده از اعداد در ترکیب‌سازی	۲۴
۲-۴-۱- کاربرد «اندر» به جای «در»	۲۵
۲-۵-۱- کاربرد زبان ساده	۲۶

۲۸	۱-۶-۲- کاربرد «را» ی مفعولی همراه با ضمائر
۲۹	۱-۳- سطح دستوری یا سبک‌شناسی جمله‌ها
۲۹	۱-۳-۱- ساختمان جملات
۳۰	۱-۳-۲- زمان و وجه افعال
۳۱	۱-۳-۳- جا به جایی عناصر فعل مرکب
۳۲	۱-۳-۴- آغاز ابیات با حروف اضافه
۳۵	بخش دوم: ویژگی‌های ادبی غزلیات
۳۵	۱-۱- بیان
۳۵	۱-۱-۱- اسفار
۳۷	۱-۲-۱- تشبیه
۳۹	۱-۳-۱- کنایه
۴۱	۱-۴-۱- مجاز
۴۴	۱-۲- بدیع
۴۴	۱-۱-۲- اغراق
۴۵	۱-۲-۲- سیاقه الأعداد
۴۶	۱-۳-۲- تضاد
۴۶	۱-۲-۴- مراعات نظیر
۴۹	۱-۳- معانی
۴۹	۱-۱-۳- جمله به اعتبار طرز بیان و چگونگی ارائه پیام
۵۳	۱-۲-۳- احوال مستدالیه
۵۴	۱-۳-۳- احوال مستند
۵۶	۱-۴-۳- قصر و حصر
۵۸	۱-۵-۳- ایجاز، مساوات، اطناب
۵۹	۱-۶-۳- عیوب فصاحت
۶۱	بخش سوم: ویژگی‌های فکری غزلیات
۶۱	۱-۱- موضوعات و مضامین غزلیات

فصل دوم: ویژگی‌های سبکی قطعات

۶۷	بخش اول: ویژگی‌های زبانی قطعات

۶۸	۲-۱- سطح آوایی یا سبک شناسی آواها
۶۸	۲-۱-۱- موسیقی بیرونی (وزن)
۷۵	۲-۱-۲- موسیقی کناری (قافیه و ردیف)
۷۵	۲-۱-۲-۱- قافیه
۷۵	۲-۱-۲-۲- ردیف
۷۷	۲-۱-۳- موسیقی درونی
۷۷	۲-۱-۳-۱- تکرار
۷۹	۲-۱-۳-۲- جناس
۸۱	۲-۱-۳-۳- موازنه یا مماثله
۸۲	۲-۲- سطح واژگانی یا سبک شناسی واژه‌ها
۸۲	۲-۱-۲-۱- انتخاب و ساخت کلمات
۸۳	۲-۱-۲-۲- کاربرد لغات ترکیبات عربی
۸۴	۲-۱-۲-۳- کاربرد اعداد موصوف
۸۵	۲-۱-۲-۴- کاربرد اندیشه‌ها به جاں « در »
۸۶	۲-۳- سطح دستوری یا سبک شناسی جمله‌ها
۸۶	۲-۱-۳-۱- ساختمان جملات
۸۶	۲-۱-۳-۲- زمان و وجه افعال
۸۸	۲-۱-۳-۳- آغاز ابیات با حروف اضافه
۹۱	بخش دوم: ویژگی‌های ادبی قطعات
۹۱	۲-۱- بیان
۹۱	۲-۱-۱- تشبیه
۹۴	۲-۱-۲- استعاره
۹۶	۲-۱-۳- کنایه
۹۸	۲-۱-۴- مجاز
۱۰۲	۲-۲- بدیع
۱۰۲	۲-۱-۲- اغراق و غلو
۱۰۳	۲-۲-۲- مراعات نظیر
۱۰۴	۲-۲-۳- سیاقه الأعداد

۱۰۴	..... ۲-۲-۴- تلمیح
۱۰۶	..... ۲-۲-۵- تضاد
۱۰۸	..... ۲-۳- معانی
۱۰۸	..... ۱-۳-۲- جمله از حیث طرز بیان و چگونگی ارائه پیام
۱۱۲	..... ۲-۲-۳- احوال مسندالیه
۱۱۴	..... ۳-۳-۲- احوال مسند
۱۱۶	..... ۲-۳-۴- قصر و حصر
۱۱۷	..... ۲-۵-۳- ایجاز، مساوات، اطناب
۱۱۹	..... ۲-۶-۳- عرب فصاحت
۱۲۱	..... بخش سوه ویژگی‌های فکری قطعات
۱۲۱	..... ۲-۱- موضوعات مضامین قطعات
۱۲۶	..... ۲-۲- کاربرد اصطلاحات علمی
۱۲۹	..... پیوست‌ها
۱۳۱	..... فهرست منابع

مقدمه

انوری ابیوردی یکی از بزرگ‌ترین شاعران ایران و از استادان قصیده در ربع اول قرن ششم هجری است. وی از زمره شاعران مؤثر و صاحب سبکی است که در اواخر قرن پنجم و اوایل قرن ششم نقش مهمی در تغییر روش شعر فارسی داشته است. از آن جا که بررسی سبک شعر شاعران از مهم‌ترین راه‌های شناخت زوایای پنهان ذهن و دل شاعر است در این پژوهش برای تحقق این مهم سعی بر آن شده است که به بازکاوی شاخصه‌ها و برجستگی‌های غزلیات و قطعات انوری در سه حوزه زبان ادب و اندیشه پرداخته شود. بر همین اساس و با توجه به ویژگی‌های اشعار وی، مطالب این کتاب در دو فصل تنظیم گردیده است:

فصل اول این اثر به بررسی سبک غزلیات و فصل دوم به بررسی سبکی قطعات شاعر اختصاص دارد. در بخش اول هر دو فصل به ویژگی‌های زبانی در سه سطح آوایی، لغوی و نحوی پرداخته شده، در بخش دوم فصول اشعار شاعر از نظر بلاغی (بیان، بدیع و معانی) مورد بررسی قرار گرفته و در بخش سوم فصل‌ها، جنبه‌های فکری شاعر نمایانده شده است.